
L'anàlisi dels estats financers consolidats en funció del mètode de consolidació utilitzat

---

PID_00260528

Antoni Matas Tarruella

Temps mínim de dedicació recomanat: 1 hora

Antoni Matas Tarruella

L'encàrrec i la creació d'aquest recurs d'aprenentatge UOC han estat coordinats per la professora: Dolors Plana Erta (2019)

Primera edició: febrer 2019
© Antoni Matas Tarruella
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2019
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Disseny: Manel Andreu
Realització editorial: Oberta UOC Publishing, SL

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Índex

Introducció	5
Objectius	6
1. Aspectes generals de la consolidació	7
2. Mètodes de consolidació	9
2.1. Consolidació pel mètode d'integració global	9
2.2. Consolidació pel mètode d'integració proporcional	10
2.3. Consolidació pel mètode de la posada en equivalència	11
3. Comparació de ràtios per a l'anàlisi financera	13
3.1. Pel mètode de consolidació per integració global	14
3.2. Pel mètode de consolidació per integració proporcional	15
3.3. Pel mètode de la posada en equivalència	15
4. Comparativa i conclusions	16
4.1. Anàlisi de les causes	16
Resum	18

Introducció

L'anàlisi d'estats financers és un procés d'interpretació crítica dels comptes d'una empresa mitjançant el qual podem opinar sobre la seva situació econòmica, financera i patrimonial. El procés metòdic requereix el domini d'unes determinades eines d'anàlisi, a més d'un bon coneixement de les tècniques comptables per poder interpretar-ne els resultats.

No és l'objectiu d'aquest mòdul explicar el com i el perquè d'aquestes eines, ja que tot el que fa referència al mètode d'anàlisi que cal seguir és al mòdul «Diagnosi de la situació financera». Així doncs, la lectura d'aquestes línies demana haver assimilat correctament en què consisteix el procés d'anàlisi, quines són les magnituds i ràtios comptables que s'han de considerar i com s'han d'interpretar.

Així mateix, tampoc no és l'objectiu aquí explicar com es fa el procés de consolidació dels estats financers d'un grup d'empreses: efectivament, el mòdul «Les etapes del procés de la consolidació» té com a fita la presentació i pràctica dels diversos mètodes de consolidació (consolidació per integració global, consolidació per integració proporcional i consolidació per posada en equivalència), per la qual cosa s'espera que el lector n'hagi assimilat correctament els continguts.

Arribats a aquest punt, el lector potser es pregunta: aleshores, què ens aporta aquest mòdul respecte del que ja s'ha estudiat en altres mòduls d'anàlisi? Doncs ens permet respondre a la pregunta següent: és possible que el mètode de consolidació utilitzat afecti la interpretació dels estats financers derivada de l'anàlisi econòmica i financera?

Sembla que no hagi de ser així, sembla que el mètode utilitzat sigui tan sols una variació comptable que no ha d'afectar les conclusions sobre la salut econòmica i financera d'un grup d'empreses. Però si entrem en l'anàlisi del subjecte, potser hi trobarem alguna sorpresa.

Objectius

Els objectius que els estudiants han d'assolir amb l'estudi d'aquest mòdul són:

- 1.** Repassar conceptes d'anàlisi financera d'una manera global.
- 2.** Presentar els tres mètodes de consolidació.
- 3.** Analitzar els resultats de l'anàlisi en funció del mètode de consolidació utilitzat.
- 4.** Comparar les ràtios rellevants en funció del mètode de consolidació utilitzat.
- 5.** Interpretar totes les ràtios de rendibilitat que se'n puguin derivar.
- 6.** Comparar el resultat final en funció del mètode de consolidació aplicat.

1. Aspectes generals de la consolidació

La consolidació és una tècnica que modifica el balanç i el compte de resultats per tal d'agregar-hi partides i resultats de diverses companyies i poder-ho llegir i interceptar tot alhora. Però com que no hi ha un sol mètode de consolidació, la interpretació pot dependre del mètode utilitzat?

Amb l'exemple que farem servir a continuació podrem veure que, efectivament, segons el mètode que fem servir, els valors de les ràtios poden ser diferents i, per tant, les conclusions a les quals arribarà un analista, també.

Per il·lustrar aquest punt partirem dels estats financers de dues empreses, A i B, en una data determinada, i les consolidarem segons els tres mètodes:

Balanç individual de la companyia A

Immobilitzat material	1.000	Capital	550
Participació a B	300	Reserves	90
Actiu no corrent	1.300	Resultat de l'exercici	30
		Patrimoni net	670
Mercaderies	50		
Clients	60	Passiu no corrent	700
Tresoreria	10	Passiu corrent	50
Actiu corrent	120		
Total actiu	1.420	Total P + PN	1.420

Compte de resultats individual de la companyia A

Resultat d'explotació	51
Despeses financeres	-11
Resultat abans d'impostos	40
Impost sobre societats	-10
Resultat net	30

Balanç individual de la companyia B

Immobilitzat material	2.000	Capital	450
Actiu no corrent	2.000	Reserves	150
		Resultat de l'exercici	50
Mercaderies	250	Patrimoni net	650

Clients	200		
Tresoreria	50	Passiu no corrent	1.300
Actiu corrent	500	Passiu corrent	550
Total actiu	2.500	Total P + PN	2.500

Compte de resultats individual de la companyia B

Resultat d'explotació	100
Despeses financeres	-33
Resultat abans d'impostos	67
Impost sobre societats	-17
Resultat net	50

La societat A va adquirir ara fa un any el 40% de la societat B per un preu de 300. Com veiem, l'adquisició va ser feta per un import superior al seu valor comptable (40% de 450 + 150 = 240), és a dir, s'ha produït un fons de comerç que caldrà tenir en compte.

En els apartats següents, farem la consolidació en cadascun dels tres mètodes (partint de premisses diferents pel que fa al control d'A sobre B) per, a continuació, fer una comparació de les principals ràtios econòmiques i financeres, i així poder contestar la pregunta següent:

Variarà l'opinió d'un analista financer (emesa mitjançant l'observació de les ràtios) en funció del mètode consolidació que s'hagi aplicat?

2. Mètodes de consolidació

En aquest apartat es descriuen els diferents mètodes pels quals es pot dur a terme la consolidació: mètode d'integració global, mètode d'integració proporcional i mètode de la posada en equivalència.

2.1. Consolidació pel mètode d'integració global

Suposarem que, malgrat tenir només el 40% de la societat B, A en té tot el control, per exemple pel fet que el 60% està molt fragmentat. Això fa, doncs, que puguem deduir-ne un cert control i que, per tant, l'hàgim de consolidar pel mètode d'integració global.

El lector ja ha estudiat els diferents mètodes de consolidació, i per tant, ja sap que el balanç consolidat que en resulta és el següent:

Balanç consolidat pel mètode d'integració global

Balanç consolidat pel mètode d'integració global

	A	B	Agregat (A+B)	Ajustos	Consolidat
Immobilitzat material	1.000	2.000	3.000	0	3.000
Participació a B	300	300	-300		
Fons de comerç de consolidació				60	60
Actiu no corrent	1.300	2.000	3.300		3.060
Mercaderies	50	250	300		300
Clients	60	200	260		260
Tresoreria	10	50	60		60
Actiu corrent	120	500	620		620
Total actiu	1.420	2.500	3.920		3.680
Capital	550	450	1.000	-450	550
Reserves	90	150	240	-150	90
Resultat de l'exercici	30	50	80		80
Socis externs				360	360
Patrimoni net	670	650	1.320		1.080
Passiu no corrent	700	1.300	2.000		2.000
Passiu corrent	50	550	600		600

	A	B	Agregat (A+B)	Ajustos	Consolidat
Total P + PN	1.420	2.500	3.920		3.680

El compte de resultats consolidat que en resulta és el següent (suposem que podem consolidar directament, sense necessitat d'ajustos per transaccions internes):

Compte de pèrdues i guanys consolidat pel mètode d'integració global

	A	B	Consolidat (A+B)
Resultat d'explotació	51	100	151
Despeses financeres	-11	-33	-45
Resultat abans d'impostos	40	67	107
Impost sobre societats	-10	-17	-27
Resultat net	30	50	80
Resultat atribuïble al grup			50
Resultat atribuïble als socis externs			30

El resultat atribuïble al grup (50) és el resultat de sumar el que tenim de la companyia matriu (30) més el 40% del resultat de B (20).

2.2. Consolidació pel mètode d'integració proporcional

Ara canviem el supòsit i partim del fet que amb aquest 40% no en tenim el control, sinó que desenvolupem una gestió juntament amb una altra entitat. Això fa que l'hàgim de consolidar mitjançant el mètode de la integració proporcional.

Tal com hem dit abans, el lector ja sap que el balanç consolidat pel mètode d'integració proporcional que en resulta és el següent:

Balanç consolidat pel mètode d'integració proporcional

	A	B	Agregat (A + 40%B)	Ajustos	Consolidat
Immobilitzat material	1.000	2.000	1.800		1.800
Participació a B	300		300	-300	0
Fons de comerç de consolidació			0	60	60
Actiu no corrent	1.300	2.000	2.100		1.860
Mercaderies	50	250	150		150
Clients	60	200	140		140

	A	B	Agregat (A + 40%B)	Ajustos	Consolidat
Tresoreria	10	50	30	-30	30
Actiu corrent	120	500	320		320
Total actiu	1.420	2.500	2.420		2.180
Capital	550	450	730	-180	550
Reserves	90	150	150	-60	90
Resultat de l'exercici	30	50	50		50
Patrimoni net	670	650	930		690
Passiu no corrent	700	1.300	1.220		1.220
Passiu corrent	50	550	270		270
Total P + PN	1.420	2.500	2.420		2.180

I el compte de resultats consolidat és el següent (suposem que podem consolidar directament, sense necessitat d'ajustos per transaccions internes):

Compte de pèrdues i guanys consolidat pel mètode d'integració proporcional

	A	B	Consolidat (A + 40% B)
Resultat d'explotació	51	100	91
Despeses financeres	-11	-33	-24,20
Resultat abans d'impostos	40	67	66,80
Impost sobre societats	-10	-17	-16,80
Resultat net	30	50	50

No cal indicar quina és la part atribuïble al grup, ja que en el mètode d'integració proporcional aquesta part ja hi apareix directament (fixem-nos que són els 50 que atribuïem al grup en el mètode d'integració global).

2.3. Consolidació pel mètode de la posada en equivalència

Continuem amb el mateix exemple perquè sigui tot perfectament comparable. Ara imaginem que la societat B és una companyia associada sobre la qual només tenim una influència significativa, i per això hem de consolidar-la pel mètode de la posada en equivalència.

Nota

Fem el supòsit que la societat B ha tributat l'impost de societats de manera individual; per tant, els 20 afegits al resultat d'explotació (que corresponen al 40% del benefici de 50 de B) ja han tributat i això no altera els 10 d'impost sobre beneficis d'A.

Balanç consolidat pel mètode de la posada en equivalència

	A	B	Ajustos (al ba- lanç d'A)	Consolidat
Immobilitzat material	1.000	2.000	0	1.000
Participació a B	300	0	-300	0
Participacions posades en equivalència			320	320
Actiu no corrent	1.300	2.000	0	1.320
Mercaderies	50	250	0	50
Clients	60	200	0	60
Tresoreria	10	50	0	10
Actiu corrent	120	500	0	120
Total actiu	1.420	2.500		1.440
Capital	550	450	0	550
Reserves	90	150	0	90
Resultat de l'exercici	30	50	20	50
Patrimoni net	670	650	0	690
Passiu no corrent	700	1300	0	700
Passiu corrent	50	550	0	50
Total P + PN	1.420	2.500		1.440

Compte de pèrdues i guanys pel mètode de la posada en equivalència

	A	B	Ajustos (al ba- lanç d'A)	Consolidat
Resultat d'explotació	51,00	100,00	20	71,00
Despeses financeres	11,00	33,00		11,00
Resultat abans d'impostos	40,00	67,00	20	60,00
Impost sobre societats	-10,00	-17,00		-10,00
Resultat net	30,00	50,00	20	50,00

3. Comparació de ràtios per a l'anàlisi financera

L'anàlisi financera mitjançant l'ús de ràtios pot ser més o menys complexa en funció de les dades disponibles. En el nostre cas, atès que estem treballant un material teòric i els estats financers són esquemàtics, no podem calcular tota la llista de ràtios que habitualment calculem. Per això ens hem de limitar a les ràtios següents:

1) Ràtios de solidesa patrimonial:

- equilibri patrimonial
- ràtios d'endeutament (en les seves dues versions)
- ràtio de qualitat d'endeutament

2) Ràtios de liquiditat, solvència corrent o fons de maniobra:

- ràtio de liquiditat
- *acid test*
- ràtio de disponibilitat

3) Ràtios de rendibilitat:

- rendibilitat econòmica o ROA
- cost mitjà de tot el passiu (a efectes de palanquejament financer)
- efecte fiscal (percentatge d'impost de societats sobre el BAT)
- rendibilitat financera o ROE (amb la seva versió ROE atribuïble al grup)

El quadre resum de les ràtios calculades anteriorment, i que ens servirà per respondre la pregunta inicial, és el següent:

Comparativa de ràtios segons el mètode de consolidació aplicat

		Integració global	Integració proporcional	Posada en equivalència
Equilibri patrimonial	Recursos permanents / Actiu no corrent	0,837	0,876	0,965
Ràtio d'endeutament	Passiu / Patrimoni net	2,407	2,159	1,087
	Passiu / (Patrimoni net + passiu)	70,65%	68,35%	52,08%
Qualitat de l'endeutament	Passiu corrent / Total Passiu	23,08%	18,12%	6,67%
Ràtio de liquiditat	Actiu corrent / Passiu corrent	1,033	1,185	2,400
<i>Acid test</i>	(Actiu corrent – existències) / Passiu corrent	0,533	0,630	1,400
Ràtio de disponibilitat	Tresoreria / Passiu corrent	0,100	0,111	0,200

		Integració global	Integració proporcional	Posada en equivalència
Rendibilitat econòmica (ROA)	Resultat d'exploració / Actiu	4,10%	4,17%	4,93%
Cost mitjà del passiu	Interessos / Total passiu	1,69%	1,62%	1,47%
Efecte fiscal (percentatge d'IS sobre BAT)	Impostos / BAT	25,23%	25,15%	16,67%
Rendibilitat financera (ROE)	Resultat net / Patrimoni net	7,41%	7,25%	7,25%
ROE atribuïble al grup	Resultat net atribuïble al grup / Patrimoni net atribuïble al grup	7,25%	7,25%	7,25%

Quina opinió se'n deriva? Doncs que els resultats són diferents, és a dir, el mètode de consolidació utilitzat és molt important a l'hora d'arribar a conclusions d'anàlisi financera.

A continuació, explicarem per a cada mètode quina és la salut econòmica i financera que mostren les ratios.

3.1. Pel mètode de consolidació per integració global

Ens trobem amb una companyia amb un equilibri precari, ja que els recursos permanents no cobreixen el finançament dels actius no corrents. Alhora, l'endeutament comença a ser prou elevat perquè el nivell de risc financer assolit sigui motiu de preocupació. Una quarta part dels deutes (23,08%) són a curt termini. La liquiditat és molt justa: és evident que dependrà del sector i de la posició de mercat de la companyia, però una ràtio de liquiditat a nivell de la unitat és, com a estàndard, curta. L'*acid test* segueix en la línia: la meitat de les garanties a curt termini són a l'inventari, la menys líquida de les partides de l'actiu corrent, i podem emetre una opinió semblant en relació amb la ràtio de disponibilitat: amb la tresoreria actual podem pagar el 10% dels nostres passius a curt termini.

La rendibilitat econòmica no és gaire elevada (un 4,10%), i una rendibilitat financera superior a la rendibilitat econòmica (gairebé el doble) significa que estem apostant fortament pel palanquejament financer, com veiem en la diferència entre ROA i el cost mitjà del passiu, i el fort endeutament. El percentatge d'impostos és l'habitual, un 25%.

La rendibilitat financera atribuïble al grup és lleugerament superior a la del grup consolidat.

3.2. Pel mètode de consolidació per integració proporcional

Ens trobem amb uns resultats molt semblants als de la integració global, però en general una mica millors: un equilibri encara precari però que millora lleugerament; un endeutament una mica menys arriscat; unes ràtios de solvència de garantia (liquiditat, *acid test* i disponibilitat) que permeten tenir una mica de coixí pel que fa a les garanties, i una rendibilitat econòmica lleugerament millor, si bé la rendibilitat financera és pitjor, fet que és curiós atès el major diferencial entre ROA i el tipus d'interès mitjà del passiu naturalment és a causa d'un menor endeutament. El percentatge d'impostos és una mica més baix.

3.3. Pel mètode de la posada en equivalència

Veiem uns resultats d'una empresa més o menys conservadora: l'equilibri patrimonial gairebé s'ha assolit; estem a prop de la unitat, que vol dir que els actius no corrents estan finançats gairebé exclusivament per recursos permanents; l'endeutament és força conservador, entorn del 52%, i la ràtio de liquiditat (o de fons de maniobra) és de les que podríem considerar molt altes (algú diria que tenim massa actius corrents ociosos).

Podríem pensar que la rendibilitat financera s'ha disparat, ja que la rendibilitat econòmica ha pujat i el cost financer mitjà i les taxes fiscals han baixat, si bé veiem que no és el cas, ja que el ROE s'ha quedat en un 7,25%. La causa cal buscar-la, com sabem, en la ràtio d'endeutament tan baixa que ara tenim.

4. Comparativa i conclusions

Els mètodes d'integració global i d'integració proporcional no ofereixen gaires diferències: com més petita sigui la participació dels socis minoritaris, més s'hi assemblaran. Això doncs, no serà cap hàndicap per a cap analista.

Ara bé, el mètode de la posada en equivalència dona uns resultats totalment diferents: si bé amb els dos altres mètodes ens trobàvem amb una empresa fortament endeutada i amb poca solvència a curt termini, ara resulta que aquest tercer mètode ens presenta una empresa de tarannà conservador: poc endeutada i amb ràtios de solvència de garantia (de fons de maniobra) que ofereixen confiança absoluta a un creditor.

És això un problema? Doncs sí. L'anàlisi economicofinancera pretén interpretar la situació econòmica i financera d'una empresa –d'un grup, en aquest cas– per prendre decisions sobre el seu futur. Si el grup es consolida pel mètode de la posada en equivalència, les ràtios patrimonials (equilibri patrimonial, endeutament i les diverses de fons de maniobra) milloren molt quant a garanties per a un tercer... i es tracta del mateix grup! Cal, per tant, anar amb compte i relativitzar qualsevol anàlisi en funció del mètode de consolidació utilitzat.

En canvi, les ràtios de rendibilitat no varien gaire, ja que aquestes grans diferències queden absorbides i ROA i ROE són semblants.

4.1. Anàlisi de les causes

El mètode de la posada en equivalència integra la vinculada d'una manera molt concreta: tan sols afegeix un compte a l'actiu i modifica el patrimoni net en funció dels resultats de la vinculada. Poca cosa més fa, d'aquí ve que els comptes patrimonials (actius i passius) no varien gaire respecte de la societat matriu. L'únic que realment varia –i ho fa de la mateixa manera que els altres dos mètodes– és el resultat del grup, i per això les rendibilitats són semblants en els tres mètodes.

Excepció

Si hi ha fons de comerç, no es desglossa i s'integra en el valor del compte d'actiu. Si hi ha diferències negatives de consolidació, s'han d'afegir al compte de pèrdues i guanys de l'exercici.

Per veure-ho amb detall, comparem les ràtios obtingudes en el mètode la posada en equivalència amb les ràtios individuals de la companyia A.

Comparativa entre posada en equivalència i ràtios individuals de la companyia matriu

		Posada en equivalència	A
Equilibri patrimonial	Recursos permanents / Actiu no corrent	0,965	0,965
Ràtio d'endeutament	Passiu / Patrimoni net	1,087	1,119
Ràtio d'endeutament	Passiu / (Patrimoni net + passiu)	52,08%	52,82%

		Posada en equivalència	A
Qualitat de l'endeutament	Passiu corrent / Total passiu	6,67%	6,67%
Ràtio de liquiditat	Actiu corrent / Passiu corrent	2,400	2,400
<i>Acid test</i>	(Actiu corrent – existències) / Passiu corrent	1,400	1,400
Ràtio de disponibilitat	Tresoreria / Passiu corrent	0,200	0,200
Rendibilitat econòmica (ROA)	Resultat d'exploració / Actiu	4,93%	3,59%
Cost mitjà del passiu	Interessos / Passiu	1,47%	1,47%
Efecte fiscal	Impostos / BAT	16,67%	25,00%
Rendibilitat financera (ROE)	Resultat net / Patrimoni net	7,25%	4,48%

Com podem veure, hi ha grans semblances si parlem de ràtios patrimonials i grans diferències si parlem de ràtios de rendibilitat.

Resum

La pregunta que ens plantejàvem al principi era: variarà l'opinió d'un analista financer (emesa mitjançant l'observació de les ràtios) en funció del mètode consolidació que s'hagi aplicat?

Ara podem respondre –si més no per l'exemple utilitzat– que sí, que hi ha grans diferències entre els mètodes de consolidació per integració global i proporcional, per una banda, i el mètode de la posada en equivalència, per una altra.

La utilització d'un mètode o un altre, tanmateix, no és gratuïta, sinó que està sotmesa a unes normes de perímetre de consolidació que cal seguir; però, en tot cas, veiem que les ràtios economicofinanceres que en resulten poden ser del tot diferents i ens poden induir a prendre decisions de manera equivocada.

L'anàlisi més sensible la trobem en el que fa referència a les ràtios patrimonials, que són les que toquen tan sols elements del balanç (equilibri, endeutament, fons de maniobra), mentre que hi ha menys incidència en les ràtios de rendibilitat, que són les que incorporen elements del resultat.